

Школа творчого досвіду для тих, хто плакає і любить книгу

Чотири дні — з 16 по 18 вересня — головною господаркою Львова стала книга. Їй було віддано найкращі палаци, театри, галереї міста Лева, яке приймало учасників і гостей Міжнародного форуму видавців, уже сімнадцятого за ліком. Ось короткий підсумок книжкового дійства: у ньому взяли участь понад 700 видавців, продукція яких експонувалась більше як на двох з половиною сотнях стендів, 70 бібліотек, 30 книгарень, щодень організовували понад 150 книжкових акцій, на конкурс "Найкраща книга форуму" було представлено майже три сотні книг від 65 видавництв.

Ще один промовистий факт: цього року зареєстрована рекордна кількість іноземних учасників, серед яких почесні і спеціальні гості з Польщі, Росії, США, Німеччини і Литви. Символічно, що в гості до 17-го Форуму прибуло саме 17 спеціальних гостей: Януш Леон Вишневський (Польща), о. Ксаверій Кнотц (Польща), Адріан Сливоцький (США), Кшиштоф Варга (Польща), Леонідас Донскіс (Литва), Олексій Левінсон (Росія), Марек Краєвський (Польща), Терезія Мора (Німеччина), Дарюс Радкевичус (Литва), Лев Рубінштейн (Росія), Михайло Фрідман (Росія), Леонід Юзефович (Росія). Україну представляли Юрій Андрухович, Євген Бистрицький, Ольга Богомолець, Оксана Забужко, Мирослав Мариневич. Загалом на Форум приїхали понад 290 письменників з 24 країн світу — Австрії, Азербайджану, Афганістану, Великобританії, Грузії, Данії, Ізраїлю, країн Прибалтики і Західної Європи.

Як мовиться, Львівський міжнародний форум видавців особливих рекомендацій не потребує. Високу оцінку йому дав і Голова Державного комітету телебачення та радіомовлення України Юрій Плаксук, зазначивши у привітанні, надісланому учасникам і гостям події, що Львівський форум є "найбільшим книжковим фестивалем в Україні, одним із провідних книжкових заходів у Східній Європі. Це — важлива культурна подія і для співвітчизників, і для шанувальників української книги у зарубіжжі.

Незаперечним є той факт, що, репрезентуючи здобутки вітчизняної видавничої галузі, Львівський форум вже давно став своєрідним орієнтиром, мірилом фаховості, школою творчого досвіду для видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції, усіх тих, хто плакає і по-справжньому любить книгу.

Відродно, що на форумі завжди відбувається професійний обмін досвідом літературних шкіл, форматів, стилів між видавцями. Тут отримують визнання творчі авторитети, початківці стають маситими письменниками, маловідомі автори — популярними і харизматичними. Одне слово, Форум надає шанс кожному його учаснику утвердитися в ореолі духу і розуму".

Книжкові стенди, книжкові намети, а вони розмістилися на великому подвір'ї між Палацом Мистецтв і Палацом Потоцьких, (зазначимо, що місця тут коштували значно менше, ніж стенд на будь-якому із трьох поверхів) давали уявлення про все книжкове різноманіття видавничої України та зарубіжних виготовлювачів друкованої продукції.

Приємно вразило, що зі столичними видавництвами успішно конкурують регіональні. Так, тернопільська "Навчальна книга — Богдан" видала багато новинок, зокрема десять поетичних антологій серії "Дивоовид", які впорядкував невтомний Іван Лучук. Дрогобицьке "Коло" запропонувало поетичну серію в суперобкладинках (збірка творів Дмитра Павличка, Івана Драча та Миколи Вінграновського). Саме регіональний Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (Харків) був визнаний журі форуму найкращим видавництвом України.

Експозиція Державного комітету телебачення та радіомовлення України на 17 Форумі видавців у Львові пред-

ставляла видання, випущені за бюджетною програмою "Українська книга" у 2008—2010 роках видавництвами і видавничими організаціями з усіх регіонів України. Книги експонувалися з урахуванням розділів зазначеної програми: "Видання для дітей та юнацтва"; "Твори класиків української літератури та лауреатів Національної премії ім. Т. Г. Шевченка"; "Твори класиків зарубіжної літератури (в перекладі українською мовою)"; "Науково-популярні видання"; "Довідкові та інформаційні видання (енциклопедії, довідники, словники)"; "Видання іноземними мовами та мовами національних меншин". Тут також демонструвалися книги, відзначені за результатами конкурсу "Краща книга України" в рамках VI Київської міжнародної книжкової виставки-ярмарку.

Звичайно, на форум везуть найкращі видання, аби "показати свій товар лицем". Одночасно хочуть повчитися і в колег. Однак, книжкові виставки, навіть організовані на найвищому рівні, не дають достовірної картини про стан вітчизняного книговидання і книгорозповсюдження, проблем у яких вистачає. Безперечно, ці проблеми обговорювались і на Форумі видавців, зокрема, на прес-конференції, влаштованій його засновниками та організаторами, на засіданнях "круглих столів", теми яких — "Книжкові ринки України та Росії в соціальному аспекті", "Партнерство у просуванні в суспільстві книги й популяризації читання".

На жаль, тиражі українських видань падають, і цього року не можна очікувати їхнього збільшення, — зазначив на названій конференції перший заступник Голови Держкомтелерадіо України Анатолій Мураховський. — Навпаки, за кризи і нестатків проблематично досягти й торішнього рівня книговидання. А це — менше книги-новинки на одного нашого співвітчизника. В умовах, що склалися, Держкомтелерадіо України ініціює, а Уряд впроваджує заходи для підтримки національного книговидання та створення сприятливих умов для ведення господарської діяльності суб'єктами видавничої справи, зацікавлених у випуску високоякісної книжкової продукції. І в подальшому передбачається державна підтримка програми "Українська книга" та закупівлі видань для бібліотек. Проте фінансові можливості обмежені. Доцільно запозичити досвід львів'ян, де з обласного бюджету виділено 475 тисяч гривень на поновлення фондів бібліотек Львівської області. Книги закуплялися і під час Форуму видавців. "Це дійсно цікава ініціатива. Добре, якби її підтримали й інші обласні адміністрації, — вважає перший заступник Голови Держкомтелерадіо Анатолій Мураховський. — Адже виставки-продажі книг проводяться майже в усіх областях, також видавці з усіх куточків України приїжджають у столицю на Київську міжнародну книжкову виставку. Саме під час таких заходів обласні держадміністрації могли б закуповувати книги для поповнення бібліотечних фондів. Це була б суттєва підтримка як самих видавців, так і вітчизняних книжкових виставок".

Нині Держкомтелерадіо України розробляє проект Державної цільової програми популяризації вітчизняної книговидавничої продукції. Пропозиції безпосередніх учасників вітчизняного книговидання та книгорозповсюдження, працівників бібліотек, котрі обізнані із цими проблемами, як ніхто інший, звичайно, дуже цінні та потрібні.

Традиційно на Форумі обирали найкращу книгу. Нею стало видання: Галина Тихобаєва, Ірина Криворучко "Соломія Крушельницька. Міста і слава" (Львів: Априорі, 2009), яке й отримало Гран-прі. Найкращим видавництвом, як уже зазначалось, названо Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (Харків), а найкращим автором — Василя Шкляра.

Найкращими книгами Форуму видавців—2010 визнано також й "Європейський словник філософій. Лексикон неперекладностей" (Київ: Дух і літера, 2009); "Україна на стародавніх картах. Середина XVII — друга половина XVIII ст." (Київ: ДНВП "Картографія", 2009); Ярослав Крав-

ченко "Школа Михайла Бойчука. Тридцять сім імен" (Київ: Майстерня книги, Оранта, 2010); Володимир Івасюк "Музичні твори: до 60-річчя від дня народження" (Чернівці: Букрек, 2009); Григорій Сковорода "Повна академічна збірка творів" / за ред. Леоніда Ушкалова (Харків: Майдан, 2010); Мирослав Маринович "Вибране" у 6 т. (Львів: Вид. УКУ, 2010); Андрій Содомора "Сльози речей: новели, образки, медитації" (Львів: Піраміда, 2010); "Великий терор в Україні. "Куркульська операція" 1937—1938 рр." у 2 ч. (Київ: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2010); "Особые папки" Сталіна і Молотова про національно-визвольну боротьбу в Західній Україні у 1944—1948 рр." (Львів: Піраміда, 2010); "Енциклопедія Львова". Том 3 (Львів: Літопис, 2010); Єжи Фіцовський "Регіони великої ереси та околиці" / пер. з пол. Андрія Павлишина (Київ: Дух і літера, 2010); "Рух опору в Україні: 1960—1990: енциклопедичний довідник" (Київ: Смолоскип, 2010); "Україна: Антологія пам'яток державотворення: Х—XX ст." у 10 т. (Київ: Вид. Соломії Павличко "Основи", 2008—2009); Батіста Мондін "Онтологія і метафізика" (Жовква: Місіонер, 2010); Іван Малкович "Все поруч" (Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2010); Олена Апанович "Козацька енциклопедія для юнацтва" (Київ: Веселка, 2009).

Спеціальними відзнаками малого журі літературознавців нагороджено видання: Людмила Тарнашинська "Українське шістдесятництво: Профілі на тлі покоління" (Київ: Смолоскип, 2010); малого журі науковців (гуманітарні науки) — Володимир Мельник "Філософія. Наука. Техніка: Методолого-світоглядний аналіз" (Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010); малого журі науковців (економічні науки, менеджмент) — серія електронних підручників на CD-R (дистанційні курси "Проектне фінансування", "Стратегічний аналіз", "Фінансова математика", "Дилінгові інформаційні системи", "Системи обробки економічної інформації") (Київ: Ун-т банків. справи НБУ, 2010); малого журі науковців (точні, природничі та технічні науки) — Григорій Понеділок, Андрій Данилов "Електрика і магнетизм: навчальний посібник" (Львів: Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2010); малого журі наукових бібліотек — Наталія Кунанець "Наукові бібліотеки Львова (1784—1939): Особливості становлення і розвитку, формування фондів та колекцій" (Львів: Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2010); малого журі універсальних бібліотек — "Леся Українка — дітям" (Львів: Априорі, 2009); малого журі книгознавців — Любомир Медвідь "Ремінісценції" (Львів: Компанія "Гердан", 2010); малого журі перекладачів — Александр А. Мілн. "Я расту! Вірші для найменших" / переклад з англ. Мар'яни Савки (Харків: Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля", 2010); малого журі освітян — "Атлас вчителя" (Київ: ДНВП "Картографія", 2010); малого журі журналістів — Ярослав Деріга, Роксолан Деріга "Знаки неба. Китайська мова для дошкільнят" (Львів: Вид. дім "Декамерон — 2002", 2010).

Персональні відзнаки членів журі присуджено за видання: Олександр Дерманський "Чудове Чудовисько в Країні Жаховиськ" (Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2010); "Сновиди. Сни українських письменників" / упоряд. Тарас Малкович (Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2010); Муравйов В. І., Шевченко Л. І. "Англо-український словник міжнародного порівняльного і європейського права" (Київ: Арій, 2010); Володимир Лобода "Голод — Реквієм (Книга гравюр)" (Львів: Астролябія, 2010); Галина Тарасюк "Ковчег для метеликів" (Луцьк: Волин. обл. друк., 2009); Юрій Нікітінський "Таємниця викраденого горщика" (Київ: Глоуберрі букс, 2010); Базиль Керський, Анджей Ст. Ковальчик "Розмови з Богданом Осадчуком" (Київ: Дух і літера, 2009); Пауль Ян Гінрікс "Lemberg-Lwow-Львів" (Київ: Вид-во Жупанського, 2010); Валентин Королько, Оксана Некрасова "Зв'язки з громадськістю. Наукові основи, методика, практика" (Київ: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009); Пустиннікова І. С., Безпалова Н. Ю. "Середньовічні замки Європи" (Харків: Мікко, 2010); Микола Жулинський "Нація. Культура. Література. Націо-

нально-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури" (Київ: Наукова думка, 2010); Ольга Кочерга, Євген Мейнарович "Англо-українсько-англійський словник наукової мови" у 2 ч. (Вінниця: Нова Книга, 2010); Василь Габор "Від Джойса до Чубая" (Львів: Піраміда, 2010); Валерій Шевчук "Роман юрби" (Київ: Пульсари, 2009); "Екстракт +200" у 2 ч. / упоряд. Лариса Івшина (Київ: Укр. прес-група, 2010); Олена Никорак "Гуцульська вишивка" / україномовна ред., "Hutsul Embroidery" / англкомовна ред., "Les Broderies Houtsoules" / франкомовна ред. (Київ: Родовід, 2010); Олеся Пошивайло "Опішнянська мальована миска другої половини ХІХ — початку ХХ століття (у зібранні Російського етнографічного музею в Санкт-Петербурзі)" (Опішне: Укр. народознав., 2010); Роберт Льюїс Стівенсон "Острів Скарбів" (Київ: Махаон-Україна, 2010); Марк Твен "Пригоди Тома Сойера" (Київ: Махаон-Україна, 2010); Редьярд Кіплінг "Книга Джунглів" (Київ: Махаон-Україна, 2010).

Спеціальною відзнакою інтернет-порталу BookLand та торгової марки PocketBook були удостоєні видання: "Сновиди. Сни українських письменників" / упоряд. Тарас Малкович (Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2010); Лариса Мясенко "Нариси з соціолінгвістики" (Київ: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2010); газети "Високий Замок" — Мирослав Попович "Культура: Ілюстрована енциклопедія України" (Київ: Балтія-Друк, 2009); газети "Известия в Україні" — "Особые папки" Сталіна і Молотова про національно-визвольну боротьбу в Західній Україні у 1944—1948 рр." (Львів: Піраміда, 2010); компанії "Кока-Кола Україна" — "Україна: Антологія пам'яток державотворення: Х—XX ст." у 10 т. (Київ: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2008—2009); клубу "Львів — Замок", Міжнародної організації "Zonta International" — Галина Тихобаєва, Ірина Криворучка. "Соломія Крушельницька. Міста і слава" (Львів: Априорі, 2009); "Екстракт +200" у 2 ч. / упоряд. Лариса Івшина (Київ: Укр. прес-група, 2010); Ева Гата "Три чесноти, або Казка про оріхалк" (Львів: БаК, 2010); Львівського астрономічного товариства — "Атлас вчителя" (Київ: ДНВП "Картографія", 2010); Міжнародного благодійного фонду "Україна 3000" — Володимир Івасюк "Музичні твори: до 60-річчя від дня народження" (Чернівці: Букрек, 2009); "Рух опору в Україні: 1960—1990: енциклопедичний довідник" (Київ: Смолоскип, 2010).

Голова львівської ОДА Василь Горбаль відзначив видання: Ярослав Кравченко "Школа Михайла Бойчука. Тридцять сім імен" (Київ: Майстерня книги, Оранта, 2010); Григорій Сковорода "Повна академічна збірка творів" / за ред. Леоніда Ушкалова (Харків: Майдан, 2010); "Україна на стародавніх картах. Середина ХVІІ — друга половина ХVІІІ ст." (Київ: ДНВП "Картографія", 2009).

За вагомий внесок у становлення та розвиток українського книговидання спеціальні відзнаки вручено: Василю Шклярю (найкращому автору); Костю Родіку (найкращому журналісту); Книжковому клубу "Клуб сімейного дозвілля" (найкращому видавництву); Книгарні "С" (найкращій книгарні); журналу "Кореспондент" (найкращому ЗМІ).

Персональні відзнаки президента форуму видавців отримали книги: Тамара Булат, Тарас Філенко "Світ Миколи Лисенка" / ред. Ольга Крעותень (Київ: Оранта, 2010); Дмитро Павличко "Покаянні псалми" (Київ: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2009); Николай Гоголь "Полное собрание сочинений и писем" в 17 т. (Москва—Київ: Изд-во Московской Патриархии, 2009—2010); "Іван Франко: дух, наука, думка, воля: матеріали Міжнародного наукового конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження Івана Франка" (Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008—2010); Ернст-Теодор-Амадей Гофман "Лускунчик і мишачий король" (Харків: Мікко, 2010).

Інформація Книжкової палати України